

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de minister van Financiën, d.d. 17 september 2010, en de brief van de staatssecretaris van Financiën, d.d. 10 maart 2011, inzake de beleidsdoorlichting van het BTW-compensatiefonds (Kamerstuk 31 935, nrs. 7 en 9) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 7 april 2011 aan de staatssecretaris van Financiën voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Dezentjé Hamming-Bluemink

De adjunct-griffier van de commissie,
Giezen

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds (BCF) waarbij de effectiviteit van het gevoerde beleid centraal staat. De kabinetsreactie spreekt zich uit vóór continuering van het BCF voor gemeenten, provincies en Wgr-plus regio's, maar het valt de leden van de VVD-fractie op dat dit besluit niet nader is onderbouwd. De leden van de VVD-fractie vragen daarom een nadere toelichting op een aantal onderdelen van de beleidsdoorlichting.

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van het zo efficiënt mogelijk uitvoeren van overheidsdiensten. Hierbij is een deugdelijke afweging tussen in- en uitbesteden noodzakelijk, zonder versturende factoren. Uit de beleidsdoorlichting komt echter naar voren dat de BTW en de kostprijs niet de doorslaggevende factoren zijn in de beslisketen. Volgens de onafhankelijk deskundigen is het onderzoeksrapport er bovendien niet in geslaagd een causaal verband aan te tonen tussen de invoering van het BCF en het efficiënter uitbesteden van overheidsdiensten door decentrale overheden. Dit stelt het voortbestaan van het instrument van BTW-compensatie ter discussie. Kan de staatssecretaris toelichten hoe evenwel tot de afweging is gekomen om het BCF voor gemeenten, provincies en Wgr-plus regio's te continueren? Behalve het creëren van een gelijk speelveld, welk onderliggend probleem wil de staatssecretaris met dit instrument eigenlijk oplossen? Welke andere instrumenten heeft de staatssecretaris bij deze afweging meegenomen die tot hetzelfde doel kunnen leiden? En welke verbeteringen ziet de staatssecretaris bij het BCF, bijvoorbeeld ten aanzien van de kennis bij decentrale overheden ten aanzien van kostprijsanalyses van diensten die door zowel publieke als private partijen worden aangeboden?

Het BCF moet leiden tot kwalitatief betere dienstverlening tegen een lagere prijs. Kan de staatssecretaris aangeven wat de totale kosten zijn die samenhangen met het BCF, waaronder de kosten en werklust van de uitvoering en controle door de belastingdienst en de administratieve lasten voor het bedrijfsleven? Hoe kwantificeert de staatssecretaris de baten van het BCF ten opzichte van deze kosten?

De effecten van het BCF liggen aannemelijk op de middellange en lange termijn. Hierdoor is na verloop van tijd meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van dit beleidsinstrument. Wanneer is in dit kader de volgende beleidsevaluatie gepland? Welke criteria zijn voor de staatssecretaris leidend voor een verdere continuering van het BCF?

Kan de staatssecretaris ingaan op de verschillende aanbevelingen uit de beleidsdoorlichting? (p.69–70). Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen de kanttekeningen bij het onderzoeksrapport van de onafhankelijke derden? En op welke termijn komt het kabinet met de resultaten van het onderzoek naar de mogelijkheid om de uitvoering door de Belastingdienst bij één eenheid te centraliseren? Welke criteria zijn voor de staatssecretaris leidend in deze beleidsafweging?

Hoe kijkt de staatssecretaris ten slotte in het algemeen aan tegen het instrument van belastingvrijstellingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie-PvdA hebben met belangstelling kennisgenomen van de beleidsdoorlichting van het BCF. Deze leden hebben nog wel enkele korte vragen over de beleidsdoorlichting.

Allereerst vragen de leden van de PvdA-fractie wanneer de resultaten worden verwacht van het onderzoek naar de mogelijkheid om de uitvoering van het BCF bij één deel van de Belastingdienst neer te leggen?

Waarom gaat de kabinetsreactie alleen in op bovenstaande aanbeveling uit het onderzoeksrapport en niet op andere aanbevelingen? Zo wordt ook de aanbeveling gedaan om meer te communiceren over de werking van het BCF, om de kennis hierover te vergroten en er wordt aangeraden om meer transparantie over kostprijzen bij gemeenten en provincies te creëren.

De leden lezen dat een van de argumenten voor het niet goed kunnen meten van de effectiviteit van het BCF de relatief korte periode van invoering tot nu is. Is er een mogelijkheid om over enkele jaren een nieuwe soortgelijke doorlichting uit te voeren, zodanig dat er dan een definitief oordeel geveld kan worden?

Tenslotte zijn de leden van de PvdA-fractie benieuwd naar hoe het BCF zich verhoudt tot de discussie over de belastingheffing op overheidsbedrijven. Kan ook toegelicht worden wat de stand van zaken is omtrent de modernisering van de Wet belastingheffing overheidsbedrijven 1956 waar uw ambtsvoorganger in 2008 een discussienotitie over naar de Tweede Kamer heeft gestuurd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de beleidsdoorlichting van het BCF en de kabinetsreactie hierop. Helaas blijkt de toegevoegde waarde van dit fonds niet klip en klaar uit de beleidsdoorlichting. Het is immers geheel niet duidelijk dat het fonds tot meer uitbesteding heeft geleid, terwijl dit wel de belangrijkste doelstelling van het BCF was bij oprichting. Gelukkig zijn er wel twee neveneffecten bereikt (minder fiscale constructies en minder belemmeringen bij detacheringen). De leden van de CDA-fractie zijn in principe wel voorstander van continuering. Kunt u niettemin nog eens klip en klaar aangeven wat nu volgens u precies de toegevoegde waarde is van het BCF?

Het kabinet stelt voor om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om de uitvoering bij een punt te centraliseren. Wanneer moet dit geregeld zijn? Wat zijn de kosten van deze centralisering? Wat is hier precies de toegevoegde waarde van?

De leden van de CDA-fractie hebben nog enkele overige vragen. In het regeerakkoord is opgenomen dat er een BCF voor de zorg wordt ingevoerd. Hierdoor kan meer werk worden uitbesteed en kunnen de efficiency en de kwaliteit toenemen. Hoe staat het met de plannen van de invoering hiervan?

In de beleidsdoorlichting staat dat er strategische, politieke en beleidsmatige beslissingen zijn die meer impact hebben op de in- en uitbestedingsbeslissing dan de economische efficiency. Kunt u aangeven wat u hieraan zou kunnen doen?

Opvallend is dat er ook een gebrek aan kennis is bij lokale overheden. Hierdoor is er in de praktijk vaak toch nog een impliciete voorkeur voor

inbesteden. In hoeverre wordt hiermee de intentie van het BCF, namelijk geen onderscheid tussen in- en uitbesteden ongedaan gemaakt?

De conclusie van de beleidsdoorlichting is toch eigenlijk vrij mager, zo constateren de leden van de CDA-fractie. Het kan immers niet worden aangetoond dat het BCF toevoegde waarde biedt. Mogelijk biedt de volgende evaluatie hier wel inzicht in. In hoeverre beschouwt u deze conclusie ook niet als bijzonder mager?

Er wordt gesteld in de beleidsdoorlichting dat de administratieve lasten van het BCF beperkt zijn. Hoe hoog zijn deze lasten?

In de beleidsdoorlichting staat dat gemeenten mogelijk door de bezuinigingen meer gebruik zullen gaan maken van het BCF. Kunt u wat concreter aangeven in hoeverre hier ook daadwerkelijk sprake van is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief en de kabinetsreactie inzake het BCF.

Uit de onderzoeken blijkt dat strategische, politieke en beleidsmatige beslissingen meer impact hebben op de beslissing om werkzaamheden uit te besteden of zelf te besteden. Dat roept volgens de leden van de SP-fractie de vraag op of er nog wel reden is het BCF in stand te houden. Hoe denkt de staatssecretaris hierover?

Het BCF wordt gefinancierd uit een korting op het gemeente- en provinciefonds. Kan de staatssecretaris een inschatting maken op welke soort gemeenten en provincies (grote of kleine, dun- of dichtbevolkte) die korting het zwaarst neerslaat? Kan de staatssecretaris ook een cijfermatig overzicht geven van de bij het BCF ingediende declaraties over de periode 2003–2009 uitgesplitst naar gemeenten, provincies en Wgr+ regio's?

Eén van de doelstellingen van het compensatiefonds was het tegengaan van BTW ontwijkende constructies. Uit de onderzoeken valt op te maken dat veel constructies inderdaad verdwenen zijn. Toch zijn er ook weer nieuwe constructies ontstaan. De leden van de SP-fractie zouden graag wat meer informatie ontvangen over de aard van deze constructies. Bovendien willen deze leden graag weten wat de staatssecretaris gaat doen om deze constructies tegen te gaan, waarbij deze leden van de staatssecretaris graag meer opties vernemen dan alleen het compensabel maken van de BTW die met de constructies wordt ontweken.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de korte kabinetsreactie op de beleidsdoorlichting van het BCF. Deze leden willen graag nog enkele vragen stellen over de beleidsdoorlichting.

In een brief van 17 september 2010 geeft minister De Jager aan dat het doel van de beleidsdoorlichting is om verantwoording af te leggen over gevoerd beleid en lessen te trekken voor de toekomst. Een inhoudelijke kabinetsreactie zou volgen. Op 13 maart 2011 volgde deze reactie: de staatssecretaris spreekt zich uit voor continuering van het BCF voor gemeenten, zonder hier overigens inhoudelijke argumenten voor te noemen. Wat is nu exact de conclusie van de staatssecretaris? Stel dat de staatssecretaris tot de conclusie komt dat het BCF de doelmatigheid bevordert, zou dit BCF dan niet ook moeten gelden voor andere

overheidsorganisaties dan gemeenten en provincies, zoals zelfstandige bestuursorganen? Stel dat de staatssecretaris niet tot de conclusie komt dat het BCF doelmatig is, wat gaat de staatssecretaris er dan aan doen om de doelmatigheid te vergroten? Welke lessen heeft de staatssecretaris getrokken met het oog op de toekomst? Wat wordt er bijvoorbeeld gedaan met de conclusies over het gebrek aan opdrachtgeverschap binnen gemeenten? Wat doet de staatssecretaris met de aanbevelingen van het onderzoeksbureau?

II Reactie van de staatssecretaris